Kulturutskottets betänkande

1982/83:17

om vissa närradiofrågor (prop. 1982/83:52)

I detta betänkande behandlar utskottet de förslag om verksamhet med närradio som lagts fram i proposition 1982/83:52 samt i anslutning härtill väckta motioner.

Ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i närradiolagen bifogas som *bilaga 1*.

Utskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen jämte motioner. Yttrandet (KU 1982/83:4 y) bifogas som *bilaga 3*.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1982/83:52 (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i närradiolagen (1982:459),
2. godkänna vad som i propositionen förordats om grunderna för uttag av avgifter.

I propositionen föreslås att närradiokommittén även i fortsättningen skall leda försöksverksamheten med närradio. Den tidigare av riksdagen beslutade närradionämnden, vilken skulle ha börjat sin verksamhet den 1 januari 1983, skall således inte inrättas. Vidare föreslås i propositionen ett mindre tillägg i närradiolagen samt att regeringen skall få besluta om grunderna för hur avgifter för närradioverksamheten skall tas ut.

Motioner

I motion 1982/83:58 av Maja Bäckström (s) yrkas

1. att riksdagen beslutar att alternativa modeller av närradio prövas på några av de 25 orter som beviljats tillstånd,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att verksamheten i Ljusdal och Ängelholm med s. k. allemansradio får fortsätta efter den 1 mars 1983 samt att likartade försök genomförs på ytterligare några platser.

I motion 1982/83:59 av Jan-Erik Wikström (fp) och Karl-Eric Norrby (c) yrkas

1. i första hand att riksdagen avslår i proposition 1982/83:52 framlagt förslag till lag om ändring i närradiolagens 2 § och 15 § 1 st. samt ger

regeringen till känna vad i motionen anförts om grunderna för avgifterna,

2. i andra hand, vid beslut om bifall till propositionen, att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbyggnaden av närradioverksamheten.

I motion 1982/83:63 av Elver Jonsson (fp) yrkas att riksdagen i skrivelse till regeringen som sin mening ger till känna vad som i motionen anförts om betydelsen av att stärka de etiska reglerna inom närradioverksamheten.

I motion 1982/83:64 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1982/83:52,
2. att riksdagen beslutar att närradioverksamheten skall permanentas,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om utbyggnadstakten av närradion.

I motion 1982/83:65 av Iris Mårtensson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ytterligare försök med allemansradio inom lokalradion (LRAB).

Utskottet

Den försöksverksamhet med närradio som inleddes år 1979 gavs genom riksdagens beslut i juni i år fastare former. Beslutet innebar att den dittillsvarande provisoriska lagstiftningen ersattes med en närradiolag och att en central myndighet – närradionämnden – skall inrättas från den 1 januari 1983. Närradionämnden, som skall överta bl. a. den hittillsvarande närradiokommitténs (U 1978:11) uppgifter, skall svara för samordning av verksamheten under uppbyggnadsperioden och garantera en konsekvent tillämpning av riktlinjerna för verksamheten. Vidare skall nämnden fortlöpande utvärdera verksamheten, redovisa erfarenheter och föreslå eventuella kompletteringar och förändringar i närradions regelsystem. I juni 1982 tillsattes en organisationskommitté (U 1982:03) för närradioverksamheten med uppgift att bl. a. utarbeta organisationsförslag för närradionämnden.

I propositionen föreslås att inrättandet av närradionämnden skall anstå och att närradiokommittén under ytterligare en tid skall ansvara för närradioverksamheten. Som följd härav föreslås vissa ändringar, bl. a. i 2 och 15 §§ i närradiolagen (1982:459). Ett annat förslag till ändring innebär att beslut enligt närradiolagen skall kunna verkställas omedelbart, dvs. innan beslutet vunnit laga kraft (15 § andra stycket). Vidare föreslås att riksdagen skall godkänna vad som föredragande statsrådet har förordat om grunderna för uttag av avgifter för verksamheten.

I motiveringen till förslagen erinras om att det förekommer olika uppfattningar om en eventuell central statlig administrations uppbyggnad och arbetsuppgifter. En invändning mot att inrätta närradionämnden rör de lokala närradioföreningarnas organisation och vilka administrativa uppgifter

som skulle läggas på dem. Föredragande statsrådet anser att frågan om en eventuell central administration och dess utformning beror bl. a. på hur närradioföreningarna liksom den nyligen bildade gemensamma organisationen Sveriges närradioförbund utvecklas och vilka uppgifter de kan vilja ta på sig.

I motion 64 (m) yrkas *avslag på propositionen*. Motionärerna anser att försöksverksamheten med närradio har utfallit mycket väl och påpekar att intresset för närradio har spritt sig till en mängd föreningar och samfund runt om i landet. De anför att de motiv som anges i propositionen för att upphäva riksdagens beslut om närradions fortsatta verksamhet saknar relevans.

Förslagen i propositionen berör som framgår av vad ovan anförts flera frågor av betydelse för den fortsatta verksamheten med närradio. Utskottet finner det angeläget att närradioverksamheten ges möjligheter att fungera effektivt. Med hänsyn bl. a. härtill avstyrker utskottet yrkande 1 i motion 64.

Lagförslaget i propositionen kritiseras i motion 59 (fp, c). Motionärerna avvisar den ändring i närradiolagen som avser att inrättandet av en närradionämnd ställs på framtiden. De menar att det är principiellt betänkligt att annat än övergångsvis under en kortare tid anförtro statliga tillsynsuppgifter åt en utredningskommitté som har tillsatts för andra uppgifter.

Konstitutionsutskottet erinrar i sitt yttrande om att utredning pågår om en ny yttrandefrihetsgrundlag och förutsätter att i anslutning till detta lagstiftningsarbete en översyn sker av närradiolagens bestämmelser från yttrandefrihetssynpunkt. I övrigt föranleder enligt konstitutionsutskottet den nu aktuella propositionen inte något uttalande från yttrandefrihetssynpunkt.

Utskottet delar föredragande statsrådets bedömning att vidare erfarenheter bör avvaktas innan den slutliga organisationen av närradioverksamheten läggs fast. Under ytterligare en tid bör närradiokommittén ha i uppdrag att ansvara för närradioverksamheten liksom även att på nytt överväga hur den statliga organisationen lämpligen bör utformas. Den i propositionen föreslagna kompletteringen av närradiolagen (15 § andra stycket) gör det möjligt att kunna ingripa snabbt och effektivt vid överträdelser av bestämmelser i närradiolagen, vilket är angeläget vid provokativa överträdelser.

Vad utskottet har anfört innebär att proposition 52 i vad avser lagförslaget tillstyrks och motion 59 yrkande 1 i här aktuell del avstyrks.

Ett förslag i motion 59 rör *närradiokommitténs fortsatta verksamhet*. Motionärerna hemställer att riksdagen – under förutsättning av bifall till de i propositionen föreslagna ändringarna i närradiolagen – skall uttala att närradiokommittén skall fungera som central tillsynsmyndighet endast under en begränsad tid, förslagsvis ett år. Därefter bör en permanent närradionämnd överta kommitténs arbetsuppgifter.

Det är enligt utskottets mening inte lämpligt att så som motionärerna önskar lägga fast en viss tidsram för närradiokommitténs arbete eller den framtida statliga organisationen för närradioverksamheten. Utskottet kan således inte tillstyrka att riksdagen gör något uttalande enligt motion 59 yrkande 2 i här aktuell del.

Enligt motion 64 (m) är erfarenheterna från försöksverksamheten med närradio fullt tillräckliga som grund för närradions fortsatta utbyggnad i permanenta former. Motionärerna föreslår därför att riksdagen skall besluta att *permanenta närradioverksamheten.*

I samband med behandlingen av proposition 1981/82:127 om närradioverksamhet avstyrkte utskottet ett motionsyrkande med samma syfte som det nu föreliggande. Utskottet framhöll i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1981/82:29 att förslagen i propositionen innebar att verksamheten med närradio ges fastare former och byggs ut. Motionärernas önskemål kunde därför, menade utskottet, i väsentlig del anses tillgodosett. Utskottet erinrade även om att närradion ännu inte funnit en slutgiltig verksamhetsform.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att någon åtgärd från riksdagen inte är påkallad med anledning av motion 64 yrkande 2.

Olika synpunkter och förslag rörande *utbyggnaden av närradion* förs fram i motionerna 58 (s), 59 (fp, c) och 64 (m).

Enligt den sistnämnda motionen bör närradion byggas ut i den takt som föreningslivet och samfunden själva önskar. Det finns, säger motionärerna, inte några tekniska eller administrativa hinder för en utbyggnad i den takt som föreningslivet önskar. Enligt yrkande 3 i motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om den takt i vilken närradion bör byggas ut.

Riksdagen bör klargöra att utbyggnaden av närradion bör styras av den lokala planeringen, sägs i motion 59. Vidare uttalas att tillstånd att sända närradio skall ges i den takt som möjliggörs av televerkets resurser för investering i sändare och av närradiomyndighetens administrativa resurser. Motionärerna anser att det är angeläget att närradioverksamheten bedrivs så att de erfarenheter som erhålls från alternativa former av föreningsradio liksom från föreningssändare i lokalradions regi fortlöpande tas till vara. Närradioverksamhet bör få startas på de orter där man inom det ideella föreningslivet har förberett sådan verksamhet och väntar på att tillstånd skall beviljas. Motionärerna förordar att riksdagen i ett uttalande till regeringen ställer sig bakom dessa synpunkter.

I motion 58 yrkas att riksdagen skall besluta att alternativa modeller av närradio skall prövas på några av de 25 orter som beviljats tillstånd. Motionären anför att en förstärkt och vidgad yttrande- och informationsfrihet på det lokala planet kräver mycket noggranna överväganden vid val av modell. Frågan om t. ex. under vilka former och förutsättningar som

enskilda och föreningar skall få utforma och sända program i radio kan inte avgöras förrän olika alternativ prövats och ett väl underbyggt förslag föreligger, sägs det.

Verksamheten med närradio har väckt intresse runt om i landet. I propositionen redovisas att då försöksverksamheten avslutades vid utgången av juni månad 1982 omkring 300 sammanslutningar sände närradio på 16 orter. För att få sända efter denna tidpunkt krävdes nya ansökningar och nya tillstånd. Fram till slutet av november 1982 har 277 sammanslutningar fått sändningstillstånd dels på de 16 tidigare försöksorterna, dels på 13 av de i propositionen nämnda 18 nya orter vilka är utsedda för närradiosändningar. Hittills har sändningar kommit igång på sju av dessa 13 orter. 59 sammanslutningar på de nya orterna har fått sändningstillstånd. Av de nya orterna kan 7 räknas som mindre tätorter eller glesbygdsområden. En för samtliga närradioföreningar i landet gemensam organisation, Sveriges närradioförbund, har bildats.

I propositionen framhålls att den ytterligare breddning som kan aktualiseras bör främst motiveras av behovet att ge försöksverksamheten ett så varierat innehåll som möjligt. Vidare erinrar föredragande statsrådet om uttalanden i närradiopropositionen 1981/82:127 enligt vilka utbyggnaden skall inriktas på mindre tätorter och glesbygd och verksamheten bedrivas så att erfarenheter vinns från alternativa former av närradio.

Föredragande statsrådet betonar dock att närradions framtid beror av de grupper och människor som arbetar med den. Det är deras engagemang, inte statliga insatser, som bör avgöra om verksamheten skall leva vidare och utvecklas.

Dessa uttalanden ligger enligt utskottets mening i linje med statsmakternas tidigare ställningstaganden. Kulturutskottet framhöll våren 1982 vid behandlingen av närradiopropositionen att närradion förutsätter lokala initiativ och lokalt intresse för verksamheten. Närradion är en möjlighet som ställs till det ideella föreningslivets förfogande. Dåvarande utbildningsministern framhöll att det är angeläget att verksamheten med närradio utvecklas på sådant sätt att erfarenheter vinns från alternativa former av närradio vad gäller lokala samarbetsformer, verksamhet på olika typer av orter och kombination av närradio och föreningssändningar inom Sveriges Lokalradio AB. Det bör dock uppmärksammas, sades det, att närradion bygger på föreningarnas självständiga sändningsrätt och likaledes självständiga handhavande av programverksamheten.

Förslagen i motionerna 59 och 64 har i viss utsträckning sin grund i en oro för att den fortsatta utbyggnaden av närradion skulle kunna komma att begränsas av andra skäl än som förutsatts i närradiopropositionen.

Mot bakgrund av vad som anförts i det föregående är det enligt utskottets mening uppenbart att den fortsatta närradioverksamheten – så som förutsattes i riksdagsbeslutet våren 1982 – i allt väsentligt, inom den ram som närradiolagen drar upp, kommer att styras av föreningslivets intresse

och resurser. Med hänsyn härtill anser utskottet det inte erforderligt med någon framställning till regeringen i enlighet med yrkande 2 i här aktuell del i motion 59 och yrkande 3 i motion 64.

Vad avser förslaget i motion 58 (yrkande 1) att alternativa modeller för närradio skall prövas finner utskottet med hänsyn till ovan refererade uttalanden såväl i den nu föreliggande propositionen som i närradiopropositionen att motionärens önskemål i väsentlig del kan anses tillgodosett. Någon åtgärd från riksdagens sida är alltså inte påkallad.

I fråga om finansieringen av närradioverksamheten erinrar föredragande statsrådet om vissa uttalanden i närradiopropositionen som han i huvudsak ansluter sig till. Han tar även upp frågan om *grunderna för de avgifter* som de sändande föreningarna skall betala för sändningstillstånd och för sändningstid. Närradiokommittén har i skrivelse till utbildningsdepartementet föreslagit en ändring i närradioförordningen (1982:496) som innebär att avgiften för sändningstid skall beräknas på tilldelad sändningstid och ej som hittills på utnyttjad sändningstid, så som förutsattes i närradiopropositionen. Organisationskommittén för närradioverksamhet ansluter sig till närradiokommitténs uppfattning. I propositionen förordas att grunderna för hur avgifterna skall tas ut tills vidare bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen utser.

Ett yrkande i motion 59 (fp, c) anknyter till närradiokommitténs förslag. Motionärerna hävdar att en ändring av bestämmelserna så att avgifterna beräknas på tilldelad sändningstid endast skulle ha en marginell ekonomisk betydelse för de sändande föreningarna och för statskassan. Däremot skulle administrationen av avgiften väsentligt förenklas både inom närradiomyndigheten och de sändande sammanslutningarna. Motionärerna tillstyrker därför en sådan förändring. Enligt deras uppfattning bör beslut därom fattas av regeringen eller den myndighet som regeringen utser.

Utskottet vill erinra om att det i 12 § närradiolagen finns ett bemyndigande enligt vilket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om närradio. Utskottet konstaterar således att regeringen har möjlighet att fatta beslut om grunderna för avgifter. Vidare vill utskottet framhålla att det även enligt utskottets mening finns skäl som talar för en sådan förändring av grunderna för hur avgifterna skall beräknas som motionärerna förordar. Enligt vad utskottet inhämtat övervägs inom regeringskansliet en viss omarbetning av avgiftssystemet på den här aktuella punkten. Dessa överväganden bör inte föregripas. Vad utskottet anfört med anledning av propositionen och motionen såvitt nu är i fråga bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Frågan om *etiska regler för närradion* aktualiseras i motion 63 (fp). Motionären erinrar om att Sveriges närradioförbund har antagit etiska regler för närradioverksamheten och tillsatt en särskild nämnd som skall övervaka och påverka efterlevnaden av dessa regler. Han anser dock att det är osäkert i

vilken omfattning de sändande sammanslutningarna inom närradion kommer att ansluta sig till reglerna. Vidare påpekas att lagstiftningen om hets mot folkgrupp som träder i kraft den 1 januari 1983 innebär att det blir svårare att sända program i närradion med angrepp på folkgrupper. Motionären anför att det är angeläget att närradiomyndigheten ges vissa möjligheter att förstärka de etiska reglernas roll. Således bör närradiomyndigheten som ett led i sin verksamhet kunna ställa som krav på tillståndsgivningen för viss sändare att de sändande sammanslutningarna förbinder sig att följa de etiska reglerna. Enligt hemställan i motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts om betydelsen av att stärka de etiska reglerna inom närradioverksamheten.

Det är en angelägen fråga som motionären har tagit upp. Ett problem i detta sammanhang är att de av förbundet antagna etiska reglerna endast har karaktär av rekommendation. Vidare är det endast de närradioföreningar som är medlemmar i en lokal närradioförening och därmed anslutna till Sveriges närradioförbund som har åtagit sig att följa reglerna. F. n. finns inte några sanktioner mot överträdelse av de etiska reglerna.

Utskottet förutsätter därför att närradiomyndigheten fortlöpande följer utvecklingen på detta område. Något särskilt uttalande från riksdagens sida enligt motionsyrkandet anser utskottet inte erforderligt.

Vad i övrigt anförts i propositionen har inte givit utskottet anledning till något särskilt uttalande.

Förslagen i motionerna 58 (s) och 65 (s) syftar till en utökad försöksverksamhet med *allemansradio*.

I den förstnämnda motionen (yrkande 2) anförs att försöken med allemansradio i Ljusdal och Ängelholm skall upphöra i februari 1983. Motionären påpekar att det ingår i närradiomyndighetens arbete att ta del av och utvärdera erfarenheterna av föreningssändningar i lokalradions regi. Hon ifrågasätter om detta kan vara möjligt om allemansradion på dessa orter upphör. I motionen yrkas att riksdagen gör ett uttalande om att verksamheten i Ljusdal och Ängelholm med s. k. allemansradio får fortsätta efter den 1 mars 1983 samt att likartade försök genomförs på ytterligare några platser.

I motion 65 uttalas att ytterligare försök med allemansradio bör stimuleras och utvecklas. Endast härigenom kan, säger motionärerna, ett underlag erhållas som gör det möjligt att förutsättningslöst och rättvisande jämföra olika modeller för radioverksamheten på lokal nivå. Motionärerna föreslår att riksdagen skall göra en framställning till regeringen om ytterligare försök med allemansradio inom lokalradion.

Verksamhet med allemansradio inleddes år 1977 och förekommer nu i någon form på de flesta lokalradiostationer i landet. Sveriges Lokalradio AB (LRAB) genomför sedan februari 1981 i viss samverkan med närradiokommittén försök med s. k. allemansradio i utvidgad form i Ängelholm och

Ljusdal. Det finns viktiga principiella skillnader mellan närradion och allemansradion. Närradion, vars verksamhet regleras i närradiolagen, bygger på föreningarnas självständiga sändningsrätt och självständiga handhavande av programverksamheten. Allemansradion är en del av lokalradion och dess sändningar faller under LRAB:s avtal med staten och dess krav på saklighet och opartiskhet. Närradion står öppen för föreningar som erhållit sändningstillstånd för viss tid, medan allemansradio erbjuder sändningsmöjligheter för såväl enskilda som organisationer. Skillnaden föreligger också ifråga om bl. a. räckvidd för sändningarna.

Motionsyrkanden om allemansradion som i allt väsentligt överensstämmer med de nu aktuella har utskottet behandlat vid två tillfällen under våren 1982. Utskottet betonade vid båda dessa tillfällen i sina av riksdagen godkända betänkanden KrU 1981/82:18 och KrU 1981/82:29 att allemansradion är en värdefull verksamhetsgren som naturligt hör hemma inom lokalradion.

Utskottet uttalade vid det senare tillfället att det fann det angeläget att verksamheten fortsätter, men ansåg att riksdagen inte borde göra några uttalanden i avsikt att påverka lokalradion i dess bedömning av verksamhetens omfattning och inriktning. I en reservation uttalade sig socialdemokraterna i utskottet till förmån för en fortsatt och utbyggd verksamhet med allemansradio. Med hänsyn bl. a. till närradiomyndighetens uppgift att ta del av och för närradions del utvärdera erfarenheterna från föreningssändningar i lokalradions regi framstår det enligt utskottets mening som rimligt att försöksverksamheten med allemansradio ges möjligheter att fortsätta. Utskottet vidhåller emellertid sin uppfattning att det inte bör göras några uttalanden i avsikt att påverka lokalradions bedömning. Någon särskild framställning till regeringen med anledning av de här aktuella motionsyrkandena är utskottet därför inte berett att förorda.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avslag på propositionen*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:64 yrkande 1,
2. beträffande *lagförslaget*
   att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:52 och med avslag på motion 1982/83:59 yrkande 1 i ifrågavarande del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i närradiolagen (1982:459),
3. beträffande *närradiokommunens fortsatta verksamhet*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:59 yrkande 2 i ifrågavarande del,
4. beträffande *permanentning av närradioverksamheten*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:64 yrkande 2.

5. beträffande *utbyggnaden av närradion*
   att riksdagen avslår motionerna 1982/83:58 yrkande 1, 1982/83:59 yrkande 2 i ifrågavarande del och 1982/83:64 yrkande 3,
6. beträffande *grunderna för avgifter*
   att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:52 och motion 1982/83:59 yrkande 1 i frågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
7. beträffande *etiska regler för närradion,*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:63,
8. beträffande *allemansradio*
   att riksdagen avslår motionerna 1982/83:58 yrkande 2 och 1982/83:65.

Stockholm den 8 december 1982

På kulturutskottets vägnar
BRITT MOGÅRD

Närvarande: Britt Mogård (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl-Eric Norrby (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Gunnar Thollander (s), Jan-Erik Wikström (fp), Eva Hjelmström (vpk), Mona Sahlin (s), Stina Gustavsson (c), Håkan Stjernlöf (m) och Lars Hjertén (m).

Reservationer

1. Avslag på propositionen (mom. 1)

Britt Mogård, Lars Ahlmark, Håkan Stjernlöf och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Förslagen i" och slutar "motion 64" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att några vägande skäl att nu ompröva riksdagens beslut om närradion i den riktning propositionen rorordar inte förebragts. Utvecklingen av närradioverksamheten har varit gynnsam och haft en stimulerande effekt på föreningslivet i berörda kommuner. Fortsatt försöksverksamhet är därför obehövlig. Utskottet avstyrker därmed propositionen.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avslag på propositionen*
   att riksdagen med bifall till motion 1982/83:64 yrkande 1 avslår proposition 1982/83:52,

2. Lagförslaget (mom. 2)

Britt Mogård (m), Karl-Eric Norrby (c), Lars Ahlmark (m), Jan-Erik Wikström (fp), Stina Gustavsson (c), Håkan Stjernlöf (m) och Lars Hjertén (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Utskottet delar" och slutar "del avstyrks" bort ha följande lydelse:

De skäl som anges i propositionen för att riva upp riksdagens tidigare beslut om inrättande av en närradionämnd finner utskottet i likhet med motionärerna inte övertygande. Föredragande statsrådet anser att ett definitivt beslut om närradions slutliga organisation bör anstå till dess att man erhållit ytterligare erfarenheter av verksamheten. Särskilt nämns frågan rörande hur de lokala närradioföreningarnas organisation skall byggas upp och fungera och vilka administrativa uppgifter som kan läggas på dem. Utskottet vill erinra om att i riksdagens beslut om närradioverksamheten våren 1982 förutsattes att närradionämnden skulle ha i uppgift att fortlöpande följa och göra en utvärdering av närradioverksamheten och andra former av föreningsradio. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det inte är lämpligt att permanenta statliga myndighetsuppgifter annat än under en övergångstid läggs på en utredningskommitté som har tillsatts för andra uppgifter. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet det i propositionen framlagda lagförslaget i vad avser att inrättandet av närradionämnden skall anstå.

Den i propositionen föreslagna kompletteringen av närradiolagen (15 § andra stycket) gör det möjligt att snabbt och effektivt ingripa vid överträdelser av bestämmelser i närradiolagen, vilket utskottet anser är angeläget vid provokativa överträdelser. Vad utskottet har anfört innebär att 15 § andra stycket i lagförslaget samt motion 59 yrkande 1 i ifrågavarande del tillstyrks.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *lagförslaget*
   att riksdagen med bifall till motion 1982/83:59 yrkande 1 i ifrågavarande del samt med anledning av proposition 1982/83:52 antar vid betänkandet som bilaga 2 fogat förslag till Lag om ändring i närradiolagen (1982:459).

3. Permanentning av närradioverksamheten (mom. 4)

Britt Mogård, Lars Ahlmark, Håkan Stjernlöf och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Med hänsyn" och slutar "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det olyckligt att närradioverksamheten enligt riksdagsbeslutet våren 1982 kom att ges en svårdefinierbar mellanform mellan försöksverksamhet och permanent tillstånd. Enligt utskottets uppfattning bör närradion ses som ett permanent inslag i den svenska etermediabilden. Det är inte minst för de deltagande organisationerna av intresse att detta slås fast. Vad utskottet här anfört bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *permanentning av närradioverksamheten*
att riksdagen med anledning av motion 1982/83:64 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Utbyggnaden av närradion (mom. 5)

Britt Mogård, Lars Ahlmark, Håkan Stjernlöf och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Förslagen i" och på s. 6 slutar "motion 64" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte ansluta sig till propositionens formulering att ytterligare breddning av närradioverksamheten främst bör motiveras av behovet att ge försöksverksamheten ett så varierat innehåll som möjligt. Det bör i stället, så som anförs i motion 64 och i den till konstitutionsutskottets yttrande (KU 1982/83:4y) fogade avvikande meningen, vara föreningslivets önskemål som styr utbyggnadstakten. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *utbyggnaden av närradion*
att riksdagen med bifall till motion 1982/83:64 yrkande 3, med anledning av motion 1982/83:59 yrkande 2 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1982/83:58 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Allemansradio (mom. 8)

Ing-Marie Hansson, Tyra Johansson, Lars-Ingvar Sörenson, Catarina Rönnung, Maja Bäckström, Gunnar Thollander och Mona Sahlin (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet uttalade" och slutar "att förorda" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att det socialdemokratiska partiets företrädare i utskottet vid båda tillfällena reserverade sig och anförde att det fanns behov av en utbyggd allemansradioverksamhet och att försöken med allemansradio borde genomföras på ytterligare några orter samt att den pågående försöksverksamheten i Ljusdal och Ängelholm borde förlängas.

Enligt utskottets mening bör en förlängning och om möjligt utvidgning av försöksverksamheten med allemansradio genomföras. Därmed kan förutsättningslösa och rättvisande jämförelser göras mellan olika modeller för radioverksamhet på det lokala planet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *allemansradio*
att riksdagen med anledning av motionerna 1982/83:58 yrkande 2 och 1982/83:65 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Eva Hjelmström (vpk) anför:

Vänsterpartiet kommunisterna anser att närradion aldrig borde ha inrättats. För att ge den enskilde en större möjlighet att komma till tals i etern och därmed vidga yttrandefriheten borde i stället en större satsning ha skett på lokalradion och olika försöksverksamheter i dess regi, däribland verksamheten med allemansradio i Ljusdal och Ängelholm. Vänsterpartiet kommunisterna är alltså för olika försöksverksamheter inom lokalradions ram, inte minst allemansradion. Detta innebär att försöksverksamheten med allemansradio i såväl Ljusdal som Ängelholm bör ges möjligheter att fortsätta. Det ankommer dock ej på riksdagen att föreskriva hur moderbolaget fördelar medlen. Detta skulle innebära ett hot mot Sveriges Radios integritet.

Bilaga 1

Förslag till

Lag om ändring i närradiolagen (1982:459)

Härigenom föreskrivs i fråga om närradiolagen (1982:459)

dels att punkt 4 i övergångsbestämmelserna skall upphöra att gälla,

dels att i 3.7, 13 och 14 §§ ordet "närradionämnden" skall bytas ut mot "närradiomyndigheten",

dels att i 14 § ordet "nämnden" skall bytas ut mot "myndigheten",

dels att 2 och 15 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 §
För prövning av frågor om närradio och för tillsyn över närradioverksamheten finns en närradionämnd.	*Frågor om närradio prövas av den myndighet som regeringen bestämmer (närradiomyndigheten).*
	Närradiomyndigheten skall även utöva tillsyn över närradioverksamheten.
Närmare föreskrifter om *närradionämnden* meddelas av regeringen.	Närmare föreskrifter om *närradiomyndigheten* meddelas av regeringen.
	15 §
Närradionämndens beslut i frågor om tillstånd enligt 4 och 13 §§, fördelning av sändningstid enligt 7 och 8 §§ eller vite enligt 14 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.	*Närradiomyndighetens* beslut i frågor om tillstånd enligt 4 och 13 §§, fördelning av sändningstid enligt 7 och 8 §§ eller vite enligt 14 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.
	Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Bilaga 2

Förslag till
Lag om ändring i närradiolagen (1982:459)

Härigenom föreskrivs att 15 § närradiolagen (1982:459) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
15 §	
Närradionämndens beslut i frågor om tillstånd enligt 4 och 13 §§, fördelning av sändningstid enligt 7 och 8 §§ eller vite enligt 14 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.	
	Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Bilaga 3

Konstitutionsutskottets yttrande

1982/83: 4 y

om vissa närradiofrågor (prop. 1982/83:52)

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över nämnda proposition samt de med anledning av denna väckta motionerna.

Utskottet avgav i våras yttrande till kulturutskottet över proposition 1981/82:127 om närradioverksamhet jämte motioner (KU 1981/82:16 y). I detta yttrande erinrade utskottet bl. a. om att utredning pågår om en ny yttrandefrihetsgrundlag. Utredningens arbete beräknas vara avslutat nästa år. Som utskottet anförde i det nämnda yttrandet får det i anslutning till detta lagstiftningsarbete förutsättas att en översyn sker av närradiolagens bestämmelser från yttrandefrihetssynpunkt.

I övrigt föranleder den nu aktuella propositionen inte något uttalande från yttrandefrihetssynpunkt.

Stockholm den 2 december 1982

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Yngve Nyquist (s), Wivi-Anne Cederqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Elisabeth Fleetwood (m), Karin Ahrland (fp), Ingvar Björk (s), Bengt Kindbom (c) och Hans Petersson i Hallstahammar (vpk).

Avvikande mening

av Anders Björck (m), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Elisabeth Fleetwood (m) och Karin Ahrland (fp) som anser att den del av utskottets yttrande som börjar "I övrigt" och slutar "uttalande från yttrandefrihetssynpunkt" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka vikten av största möjliga etableringsfrihet i etern. Denna fråga är av central betydelse från yttrandefrihetssynpunkt. Mot denna bakgrund bör utbyggnaden av närradioverksamheten ske i den takt som närradioföreningarna påkallar. Den nuvarande kulturministern har gett uttryck för denna uppfattning. Enligt utskottets mening bör vidare närradiolagen ges ett sådant innehåll att det blir möjligt för närradioföreningarna att använda sig av egna sändare som godkänts av televerket.

GOTAB 73183 Stockholm 1982